

“Нова думка“ наградзена зоз Стриберну плакету города Вуковара за 20-рочніцу виходзєня

Нет векшого и милшого припознаня, як кед го явно, официєно, ише и найзначнейша дружтвєно-политична заєдніца, прида у власним стрєдку. Так ше чувствовала и цалосна Редакция, як и єй видаватель, Союз Русиных и Українцох Горватскей. Особєно и окреме ише и прєто же то було перше припознанє взагалї з нагоди 20-рочніци виходзєня нашєй “Новєй думки“, чия ше Редакция лєм готовєла же тот юбилєй означєни з окремним виданьом, алє о понад пол рока послє приманя того високого припознаня за свою роботу у найузмим своїм окружєню.

То ише и прєто, же ше полни 20 роки закончовали у дєцємбрє 1991. року, а Општинска скупштина своєо одликованє нам придала у априлу 1991. року. Наша задзєковносц и з тєй нагоди най будзє найширше прията, яка є и придата.

Општинска скупштина Вуковар, за Дзєнь ошлєбодзєня, 12. априлу 1991. року, зоз Стриберну плакету города Вуковара, оддала припознанє Редакциї “Новєй думки“, часописа Союзу Русиных и Українцох Горватскей, з нагоди 20-рочніци виходзєня. Истотнє припознанє достал и насталих Добривоє Лукич з Вуковару, док Златну плакету, Пчолярскє дружтво Вуковар за його 100-рочніцу, и Михайло Радович за иновациї у комбинату “Борово“.

Ришєнє з таку одлuku прєдложєла Комисия за награди и припознаня за приношєнє на складки швицких трох радох Општинскей скупштине Вуковар, котра була зволана, алє такой и одложена, 3. априлу 1991. року.

Вєкшина гражданох за суверєносц и самостойносц Рєпублики Горватскей

Лєтушні час принєсол нам 88. число за май-юний 1991. року з фотографию на насловним боку у штирох фарбох. У гро-плану пипинє у жицє, у стрєдку густє чєжкє клашє, а у верху група комбайнох у жатви на вєлькєй повєрхносци-табли хлєбовєй житарки, як морїо кєд ше гойса на благим витрику, як гваря нашо Далматинци, маєстрал. Нажаль було то и остатнє фотографованє у фарбох у тим истим, 1991. року, а взагалї, прєдостатнє число видатє у истим дванацмєшачю.

З оглядом на прєламни часи знова мушим прєнєсц политични обвисєня: “Рєфєрєндум 19. мая 1991. року - Вибрана суверєна и самостойна Горватска“. На гласанє вишло вєцєй як 82% гласачох... “Од того були “вєцєй як 94% за суверєну и самостойну Горватску“. Та, у прєдлужєню: “З вєкшину за суверєну Рєпублику Горватску гласали и гражданє у мєстох у Горватскей у котрих жиє вєкша часц Русиных и Українцох - у Петровцох од 973 уписаних гласали 545, лєбо 56% вибєрачох, од котрих ше за суверєну и самостойну Горватску виашнєло 348 гражданох, лєбо скоро 64%... У Миклошєвцох вишло... на рєфєрєндум 70% гласачох. Суверєна и самостойна Горватска достала од того 70%. И гражданє вуковарскей општине, у котрєй найвєцєй жию Русини и ►

Українці у Горватській, у величии були на референдуме за самостойну Горватску... аж 86% громадох...“, а “на референдум вишло 57% гласадох, та и заш величина од меншини, котра не вишла на гласане... Спрам “Весника“, Загреб, 21. мая 1991. року, 1. бок, и “Руского слова“, Нови Сад, 24. мая 1991. року, 4. бок“ /2. и 3. бок рамикох/.

Нет подозривосци, таки резултати референдуму опредзелели и Русинох и Українцох за ориентацию плуралистичного тарговинского дружтва, подобного заходноевропейской и сиверноамериканской демократії.

Цалком ше указало же праве так, бо ище 25. априла 1991. року подпредседатель влады Горватской, Бернардо Юрлина,“ приял и бешедовал “зоз представителями националних меншинох у Соборе Републики Горватской “Русинох и Українцох представляла тайомніца Союзу, Юлиана Фурминцова, котра о тим и повидомела на 2. и 3. боку на горватским язике же ше “причишлела гу апелу шицких учашнікох у розгваркох о швидшим приходзеню средствох и у великих часцох, же би ше напредок могли плановац активносци. На обсяг средствох не мала заувагу, бо вимога /Союзу Русинох и Українцох Горватской и редакції “Нова думка“ за їх потреби у 1991. року/ у подполносци прилапени... Поведзене ище, же **Русини и Українці у Републики Горватской глібоко повредзени же су виخابени з нового Уставу, гоч у предходним були уведзени.** Заш лем, и попри того, не чувствую ніяку неровноправносц ані у комуникації з власцами, ані у финансованю, цо, на концу було и найважнейше. То ше пошвидко и потвердзело.

Такой под тим текстом повидомене Влади Костелника:“Перша емисия Горватской телевизії о видавничестве у функції еманципации и конституованя Русинох и Українцох“, та на початку:“У удерним пополадньовим термине, помедзи 16 и 17 годзин, стреду, 8. мая 1991. року Горватска телевизия на своєї drugiej програми, емитовала свою першу емисию по руски и украински... Тема була:“Информоване и видавательна діялносц у еманципации и конституованю Русинох и Українцох у Републики Горватской“. Тирвала 45 минути и була барз успишна“ /3/.

Україну 20. и 21. мая 1991. року нашивела делегация Републики Горватской з председателем др Франьом Тудьманом.. У заедніцким повидоменю по законченю перебуваня у Україні видате заедніцке обвисцене. У нім ше, попри другого, гвари:“Горвати у Україні и Українці / и Русини, цо ше саме по себе розуми/ у Горватской, чуваюци и розвиваюци националну самобутносц одбавя значну улогу у утвердзованю приятельских вязох украинского и горватского народу, цо будзе дійсне доприношене преширйованю взагального гуманитарного простору“ /4/.

Вец:“Українські лікарі у Вуковарі“; “Вибудова школи у Петровцох йде вперед“ и “Представніци Союзу відвідали общину Славонськи Брод і Радіо-Брод“ /5/. Владо Костелник приготавел за наукови сход у Тернополю у Україні, мая 1991. року, спатране:“Ту 120-рочніца народзена – Вельке діло Володимира Гнатюка за югославянских Русинох“ /12/. Потим вистка Михайла

Ляховича: “Шевченківський вечір у Вуковарі” /14/ ; “Баня Лука стає культурним осередком Українців у Боснії” /15-16/ Петра Мирецького; “Всестрано цікави фразеологійни словнік лемковских /руських/ диялектох” Иштвана Удварія /28/; “Зустріч школярів Славонського Броду, Вуковару и Петровців” Михайла Ляховича /29/; “Засновано асоціацію українців Угорщини” Сергія Панько /33/; “О идейних питаньох нового “Карпаторусинства – Хто же то вони?” Олекси Мишанича з Києва /34-38/, и на концу: “Права человека ведно з национальным правом “ Гавриїла Такача зоз “Заєдніцкей схадзки Комисії за заштиту и унапредзоване равноправности народох и национальных меншинох и Одбору за заштиту людских правох Собору Републики Горватскей 22. мая 1991. року у Загребе: “У мене Русинох и Українцох Горватскей дискутувал подпредседатель Союзу Василь Сикорски“. Виявел же ше ми у нічим не чувствуєме загрожени або ускрачени...” /3.и 4. бок рам./.

Найменше и несподзивно – остатнє, 89. число у 1991. року

Пришол, на вельки смуток цалого руского и українского народу и його Союзу у Републики Горватскей, таки час же Редакция у **1991. року видала остатнє, 89. число за юлий-август.** Тото спричинела силовна война, котра устред лета почала бовчац, же би ше идущих мешацох цалком розбовчала и допринесла целосному умертвйованю діялности Союзу Русинох и Українцох Горватскей, та так и його и нашей “Новей думки” у Вуковаре и його узшим и ширшим околїску. Тото видане чишлі шицкого 20 боки и ище штири на рамикох, та то ведно 24 боки – найменей од початку виходзєня. О тим Редакция дала повидомєнє на 4. боку:

А на тим, 4. боку рамикох ище и тоти повидомєня:

Почитовани читателе,
Тото, 89. число „Новой думки“ ише заявєє на наполи меншим обсягу як потерашній у остатнім року. Наместо 48, маме 24 боки. А и гєвти 44 боки були змєшшани зоз скорейших, вєщєй роки усталєних, 68 бокох. Як зме тєди обвисцєли, збуло ше прє велькє подражєнє друкованя и других трошкєх, та недостаточности пенєжу же би ше тоти звєкшани трошки закрили. Иста судьба нас знашла и тєраз: друкованє повєкшанє за лємцєнє и 100 одсто зоз другима трошкєми, а финансиєр, прєдрахунок Рєпублики Горватскей, за тєраз, то не може подмириц. Прєто, наздавамє ше дочасово, и таке, стоодстєтнє, змєшшанє обсягу „Новой думки“.

Модлімє Вас же би сцє то уважєли и остали нам и далєй вирни, на чєм Вам ширє дзєкує

РЕДАКЦИЯ

“Коломийка“ и Кулянци і на фестивалі у Румунії

Після упадку тоталітарного режиму у Румунії, стало можливим плекання національних культур. Таким чином і українці, яких за останнім переписом на теренах Румунії живе біля 250 тисяч, а деякі кажуть і пів мільйона, одержали можливість обізнатися, що вони ще існують.

Один з заходів відродження української культури у Румунії напевно буде і міжнародний фестиваль пісні і танцю українців Румунії. Перший такий фестиваль відбувся 7 до 9 червня 1991. у місті Копачеле біля Темішвару. Організатором фестивалю Союз

Українців Румунії. Виступило шість колективів з Румунії як рівнож и гості з закордону. То хор учителя з Свіднику (Чехія и Словачина), колектив „Любисток“ з України, колективи з Хусту, Чернівце і Ужгороду. Українців з Югославії репрезентував колектив імені Івана Сеньока з Кули, та „Коломийка“ з Сремської Яитровиці.

На Фестивалі відбувся і круглий стіл де обговорюване переселення українців з Мараморцини до Ванату. Там виступали професори Нестро Кямпан і Іана Лібер.

Председатель новой власти Республики Горватской нащивел Вуковар

На першим боку рамика, у гестиньовим друку з легенду: “Културно-мистецке друтво “Іван Сенюк – Вуйко“ у Славонским Бродзе виказало ше 1991. року як нашо найактивнейше и найквалитетнейше здружене у Республики Горватской“. То фотография танечнікох у едней секції нашого народного танцу з нашмеянима дзивчатми и хлапцями.

Од нашого интересованя и: “На святі “Берегиня“ у Луцьку в Україні: Вуковарці і Кулянци “Михайла Ляховича /6/; “Програми навчання руської і української мов виконані повністю“, о чим бешедовал Михайло Ляхович зоз советніком за українски язык Семеном Музичком: “Можна сказати, що рік 1990/91 був успішним, бо навчальним процесом було охоплено 283 дітей. З того українських 116, а руських 167“, у Республики Горватской /7/; “З літопису нашого КОТ у Загребі /I/ “Славка Бурди/ 819/; Здогадованя на Ласла Чопея “Иштвана Удвария /10-11/; “Духовний вождь народу III “Романа Миза /13-14/; “Керестурци на фестивале у Медзилаборцох“ Лариси Дудашовой /14/; “Молебени за мир у рускокерестурской парохії“ /15/; “Хор українского телебачення у Югославії“ /17/; “240 роки школства на руским язике у Югославії /XIX/ Янка Олеяра /18/; “Потиська Русь “Юрій Шерегия /19/, док у “Шиху не гриху: “Швина на комине“, гумореска цо ю подписал Бачи Дюра з Керестура /20/. И ище на 3. боку рамикох: “Грамота о правах Сербох и других националносцох у Республики Горватской“ о чим редактор написал призначку: “ преношиме зоз дньових информатиних емисийох Горватской телевизії и Радия-Загребу 2,3. и 4. августа 1991. року...“ То прето же други, узвичаєни, способи не були можливі пре претаргнути шицки вязи помедзи Вуковаром и Руским Керестуром у чией друкарні осамени главни и одвичательни редактор

робел на видаваню и друкованю того числа. Теди ище не знал же то було и остатне котре вон подписовал.

Прето и предлужел у истих очежаних условийох робиц на готовеню 90. числа, и юбилейного 91. числа "Новой думки", пошвеченого 20-рочнїци виходзена.

Уж треци дзень после своего вибору у Соборе, председатель новой влады народного единства Республики Горватской, др Франьо Грегурич, нацивел среду, 8. августа 1991. року, город на Вуки и Дунаю, Вуковар. Було у рамкахх взагалней нациви восточней Славонїи, кед председатель бул у Осиеку и Вижковцох. Розгварял з руководителами тих општинох и чольниками Кризного штабу за восточну Славонию и Бараню о стану политично-безпечносних обставинох. Нацивел населене комбинату „Борово“ и Вуковарску текстилну индустрию.

Др Грегурич у меню влады, Собора и цалей Республики Горватской, вигварел слова ошмелени и задзеконности жительстве того краю на дошлїдним триманю у чуваню самостойности и суверенитету. Вигварел и того, же цала Република з тима ту народами и народносцями. Доказуе несобачне старане о шицких аспектах каждодньового животу и работи гражданох, та так и о обезпеченю вибежанцох. Ту спада и послане наймладших з вуковарского краю, и цалей восточней Славонїи и Баранї, на одлучивок и ошвижене до местох на Ядранским морю о трошку одвитующих асоциацийох и цалей заеднїци. Поволат шицких на дальше сотрудничество и мирну роботу и соживот у „Вашим прекрасним и ulubеним краю“, як наглашел др Франьо Грегурич, председатель Влады Республики Горватской.

У Институту за миграциї Горватской у Загребе 80-тих рокох ХХ ст. на совитованю о стану культуры национальных меншинох Теодор Фрицки и Владо Костелник (треци и штварти з лїва) заступали Русинох и Украинцох

**Владика Крижевски, кир. Славомир
Микловш (перши з лїва) у розгварки
з паном Ярославом Папаригом и
Мироном Жирошовим**

**Теодор Фришки и Владо Костелник
седемдзешатих рокох XX ст.**